

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI“, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI“
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Peștilor)

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraă 60 fil.
a doua- și a treia-oraă 50 fil.

Icoane din parlament.

De mai multe luni se vorbește, în casa țării din Budapesta, aproape în fiecare zi și despre români. Când un deputat, când altul face amintire de blajinul nostru popor și încearcă să-l încarce cu o seamă de învinuiri și cuvinte deșarte. Se înțelege, că ici-colea se aud și glasuri mai domoale, dar nici un strop de bunăvoință nu se desface din vorbirile, cari răsună în parlamentul de pe malul Dunării.

Când, înainte cu un an, venise la cârma țării un guvern, care își pusese de gând să lărgească drepturile politice și să înzestreze toate păturile țării cu votul, ce astfel avea să se facă obștesc, domni din casa țării vestiau că vreau să sălășluiască și la noi un nou duh de stăpânire: al democrației, adică al dragostei față de popor. Dar dragostea lor scădea cu fiecă zi, așa încât astăzi n'a mai rămas aproape nimic nici din planul de lege al votului obștesc.

Știe doar toată lumea, că lărgirea dreptului de vot, cerută de însuș regele, avea să slujească drept răsplată pe seama vitejilor soldați, cari au apărat hotarele țării cu sângele lor. Acum nici nu se mai vorbește de asta. Dimpotrivă, se găsesc unii deputați, cari cer, ca numai aceia să capete drept de

vot, cari știu scrie și cefi ungurește. Pare-că nu toți cetățenii acestei patrii, fără deosebire de limbă, am jertfit sânge și avut, ca să scăpăm țara de primejdie. În timpul din urmă chiar și partidul contelui Károlyi s'a lăsat amăgit de vorba asta aruncată în parlament cu scopul de-a sugruma năzuințele spre o democratizare a politicii ungurești.

Cu atât mai neașteptată ni-se pare ținuta contelui Tisza, care a spus tocmai în parlament, câteva adevăruri, prin cari a criticat aspru politica lui Wekerle și Apponyi față de români. Lucrul cel mai de căpetenie, pe care l-a spus D-Sa, este că între români nu s'au găsit trădători, cari să-și fi vândut patria după un plan înainte chibzuit, ci tot ce li-se poate aduce ca învinuire, e faptul, că unii dintre ei s'au înfrățit cu dușmanul, într'un mod de care le poate părea rău. La vorba din urmă deputatul român Ștefan Pop a răspuns, că și asta au făcut-o numai siliți de împrejurări.

Ce privește politica guvernului față de români, contele Tisza a spus, că nimeni nu poate aproba măsurile luate de Apponyi față de școala și biserica românească. Gândul de-a întemeia acum de-odată pe o zonă largă numai școli de stat, nu

i-se pare nici norocos și nici ducător la scop. „Nu mi-se pare, zice Tisza de aceea, fiindcă ar trebui să ne purtăm la fel cu aceia cari merită să-i luăm mai aspru, dar și cu ceilalți. Și nu mi se pare norocos, nici din pricina, că prin asta nu ne-am ajunge scopul, decât la suprafață. Căci onoratul domn ministru al cultelor va fi silit sau să numească în școlile românești pe învățătorii de până acum, sau va trebui să trimită cu grămada astfel de învățători, cari nu vorbesc nici un cuvânt românesc și nu știu să se înțeleagă nici cu copii și nici cu poporul“. De altminteri și Tisza vrea sta-tificarea școlilor românești, dar numai alor câteva unde poate să trimită învățători, cari cunosc deplin limba poporului românesc, pentru-ca să se știe apropia și de sufletul său.

Totașa a desaprobat Tisza și trimiterea comisarilor guverniali în pedagogiile române și în sinoadele bisericilor ortodoxe, chipurile, ca să sperie pe agitatori, pe când de fapt, prin o astfel de politică nu se vor împăca românii și se vor îndârji și mai tare.

La critica aceasta, care de bună seamă n'a izvorit dintr'un prisos de bunăvoință față de români, căci doar Tisza și acum e cel mai mare dușman al nostru, au răspuns și Wekerle și Apponyi. S'au scuzat, zicând, că aceleași gânduri îi călăuzesc și pe ei, că

Din Basarabia rusească.

Cneazul Dimitrij Cobilanschi-Popoff, încântat de succesul desăvârșit al banche-tului dela „Moldavskoie Podvorie“ din Chișineu, și de impresia adâncă, ce-o lăsase în sufletul sfetnicilor vlădicești, cu gestul său superior de cavalier aristocrat, se grăbi a-și termina cât de iute misiunea, pentru care fusese consacrat de stăpânirea din Petersburg.

Mai era nevoie, în fine, să fie câștigați pentru desăvârșirea operei sale, încă câțiva dintre conducătorii cei mai cu vază ai moldovenilor din Basarabia, cari n'avuseseră prilejul să-și spună cuvântul lor din urmă. Cei mai mulți dintre ei, ocupau înalte posturi de onoare, cu grea răspundere, în fruntea așezămintelor culturale și economice basarabene. Cu toată târguiala, ce-o făceau uneori, în clipe de ezitare în sufletele lor, — pe urma lipsei de experiență și de informații exacte, ce vorbeau adesea mai mult

în favorul pretensiunilor comisarului guvernial, care promisese honorarea eventualelor concesiuni cu câteva rebonificații ridicole, puse în vedere din partea lui, pe seama bisericii străvechi moldovenești, — totuși când ar fi sosit poate clipa decisivă ca să-și afirme voința, ei ar fi fost în stare să se smulgă din cătușele omului stăpânirii, să se retragă și să nu iscălească contractul.

Cneazul găsi însă, cu iscușința-i fină de diplomat, mijloacele potrivite, pentru-ca să-i convertească și pe aceștia.

Mai întâiu el își exprimă dorința, că ar voi să primească în saloanele sale dela ote-lul „Moldavskoie Podvorie“, pentru un schimb prietinesc de idei, pe toți sfetnicii vlădicești din centru și din provincie deopotrivă. Oamenii bisericii se grăbiră îndată să-și facă reverințele. Rând pe rând, aproape toți membrii înaltului cler și sfat duhovnicesc din Chișineu își anunțară vizita, și-și făcură emoționați apariția în salonul cneazului Cobi-

lanschi, pentru de-a primi explicațiile necesare, de-a fi introduși în tainele de culisă rezervate numai pentru cei aleși și pentru de a se împrietini cu intențiile guvernului moscovit.

Comisarul guvernului n'avu lipsă să fie prea explicit în desfășurarea ideilor și dovezilor sale.

Oamenii bisericii, neobicinuiți a se găsi repede în fața situației grele creată de aristocratul rus, a-și păstra sângele rece, de a nu pierde din vedere nici o singură clipă demnitatea, și răspunderea cu care erau îndatorați față de poporul ce-i așezase în fruntea bisericii sale, — își pierdură cumpătul. Faptul care îi surprindea cu deosebire, erau informațiile exacte și minuțioase ce le avea cneazul în toate chestiile și afacerile intime ale bisericii, cunoștințele sale perfecte, cari priveau vieța și felul de a gândi al oamenilor, apoi relațiile în cari se găsea biserica și școala moldovenească față de alcătuirea de

și pe contele Tisza, deosebirea e că ei vreau să statifice toate școlile dela granița țării, pe când Tisza numai câteva, au amintit apoi de o „invoială“, pe care ar fi făcut-o cu consistorul din Sibiu pentru predarea școlilor și au căutat în sfârșit, să arate pricina pentru care au fost siliți să trimită comisari la sinoadele din primăvară.

Destăinuirile miniștrilor cu privire la statificarea școlilor române mai au o latură interesantă pentru noi, pe care însă o vom arăta-o de altădată.

Vorbirea deputatului Ștefan C. Pop.

În ședința de Vineri a parlamentului a vorbit deputatul Ștefan C. Pop despre planul legii votului universal. Dsa a început arătând, că nu l-au surprins cuvintele grofului Bethlen, care e cunoscut pentru părerile sale întârziate și îndreptate contra păturilor largi ale poporului. Dsa vorbește în numele naționalităților din Ungaria cari sunt despoiate de drepturi, în afară de sași. Planul de față e în contra civilizației și dă pradă poporul claselor privilegiate, ca să-l stoarcă. (Strigăte: ne mai pomenită ațâțare! Sgomot în toate părțile!)

Dep. Polonyi Géza: Minciună, nu-i adevărat!

Ștefan C. Pop: Drepturile puține ale naționalităților le-ați micșorat și mai tare. Eu voi dovedi, că știu mai bine istoria ungurească, decât groful Bethlen.

Dep. Lakatos Gyula: Iar eu îți voi dovedi cu legea în mână, că aghiți.

Șt. C. Pop: Aceia, cari au atacat pe Vázsonyi fiindcă a făcut pe placul naționalităților, n'a avut dreptate deoarece Vázsonyi nu ne-a dat nimic. Îi pare rău, că Vázsonyi a fost înfrânt și a căzut, dar pricina e, că și el, când a fost vorba de naționalități, s'a sculat în potruva noastră și s'a dat cu reacționarii. Legea din 1848 era cu mult mai bună, deoare-ce atunci mulțimea pe toți.

Sümeği Vilmos: Spânzurătoare vă trebuie, nu lege.

Ștefan C. Pop: Aseamnă starea naționalităților din 1868 cu cea de azi. Atunci aveam 30 de deputați în parlament, iar acum numai 4. *Protestează împotriva planului de a se lega dreptul de vot de cetitul și scrisul în ungurește.* Simțul naționalităților nu se îndreaptă în contra ungrimei, ci împotriva clasei stăpânitoare. Românii din patrie nu sunt trădători de patrie. Contele Tisza a recunoscut doar, că e așa, ba Dsa declară că românii nici nu s'au împrietinit cu dușmanul. Planul de lege nu îl primește.

De-ale războiului.

Italianii atacă lângă mare.

În 2 Iulie italienii au început o ofensivă pe teritorul, unde se varsă în mare Piave. După comunicatul italian datat din 5 Iulie, ei au reușit să ocupe puțin teren la Chiesa Nuova și la Cavazucherina, iar comunicatele noastre din cele două zile din urmă recunosc și ele, că ne-am retras întâiu spre alvia mare a râului Piave și că pe urmă ne-am așezat pe partea stângă (răsăriteană) a lui.

Locul, unde s'au dat aceste lupte e plin cu lagune, mocirle. De aceia bătălia de aici poate să fie semănat cu iadul, după cum zice o gazetă italiană. În deosebi mitrailezele noastre ascunse au făcut multă pagubă dușmanului.

Ținta atacului italian e clară: au voit să curețe țărmul drept al Piavei și să cucerească întăritura, capul de pod, pe care l-am clădit spre meazăzi de San-Dona, încă anul trecut.

Francezii așteaptă noul atac german între Reims și Verdun.

Gazetele din Paris așteaptă o nouă mare ofensivă. Hervé, un cunoscut ziarist, spune, că atacul va avea loc între Reims și Verdun și drept țintă își va pune să înainteze spre

Chalons. De aceea au declarat Parisul de primejduit și se silesc să îndepărteze pe oameni și pe femei din oraș. Altă gazetă din Paris spune, că orașul e acum ca în vechime, fără tramvaie și automobile, iar pe uliți abia dacă mai vezi public.

După cum vestesc gazetele noastre, Parisul, de fapt se pregătește pentru a se împotrivi la o împresurare din partea nemților. Cine poate, pleacă, așa că până acum au plecat mai mult de un milion de oameni. Lucrurile mai scumpe de asemenea le-au dus din oraș. Se scrie chiar, că zeci de mii de muncitori sapă șanțuri împrejurul Parisului, ca să-l apere mai ușor.

Pe lângă neliniștea asta față de viitor, parisienii trebuie zi de zi, să se apere de tunul uriaș, care din depărtare mare pușcă asupra lor, precum șr de boambe, ce le aruncă asupra orașului aeroplanelle nemțești.

Atacurile italiene respinse.

În vreme ce am putut goli în liniște și bună rânduială insulele, cari se află la gura Piavei, mai în sus, pe platoul celor șapte comune, lângă Asiago, s'a început un înverșunat foc împotriva șanțurilor noastre. Atacurile dușmane îndreptate însă în contra frontului dintre Asiago și Sisemol s'au potmolit. În ceasurile de dimineața după un bogat foc de tunuri italienii au atacat din nou partea răsăriteană a muntelui Pertica, dar au fost respinși pricinindu-le pierderi sângeroase.

Sfatul cel mai înalt al antantei.

P. L. scrie, că tocmai acum și-a ținut antanta al șaptelea sfat de război în Paris, din care a trimis felicitări (urări de bine) sincere armatei și poporului italian pentru învingerea însemnată asupra armatei austro-ungare.(?) Sfatul crede, că biruința asta arată spre o întorsătură în război și pune o temelie sigură silințelor antantei de-a învinge hotărîtor (hm!). Sfatul, la care au luat parte toți trimișii antantei a cercetat de aproape starea frontului și a luat mai multe hotărâri.

stat a Rusiei, în sfârșit amănuntele pe cari era stăpân în materia organizației și codicelui de legi pe temelilele căruia să sprijine întreg organismul și funcționarea aparatului administrativ al bisericii din Basarabia rusească. El știa să spună cu îndemănare fieștecăruia, în momentul potrivit, un cuvânt cu ascușiri și rezerve misterioase, să întrebuițeze un gest semnificativ, să arunce în treacă în cursul discuției un amănunt interesant, sau să facă o aluzie transparentă la poziția socială, la situația materială, sau la nesiguranța viitorului aceuia, care ar fi fost în stare cu cuvântul său, cu greutatea sa, cu hotărârea sa, să influențeze sau să schimbe poate modul de-a privi lucrurile, al tovarășilor săi, legați întreolaltă prin acelaș simțământ al datoriei ori răspunderii. Informat adeseori până în cele mai neînsemnate detalii, cneazul seceră izbândă după izbândă pretutindeni, și sfetnicii împotrivnici, cărora răspunderea în fața societății, pentru hotărârea ce-ar fi luat-o în chestia schimbului de limbă, le pricinuia încă oare-care nedumerire și zbucium, în fața presiunii ce creștea cu fiecare zi cedară în fine, în favorul argumentelor și agilității di-

plomatului trimis al stăpânirii dela mează-noapte...

Cneazul Cobilanschi-Popoff aștepta liniștit desfășurarea evenimentelor.

Preparativele largi făcute în cursul petrecerii sale la Chișineu, lipsa de informație, șovăiala și naivitatea sfetnicilor vlădicești, îi asigurau ascendentul față de orice contraacțiune, precum și cel mai deplin succes. Era o chestie de timp numai, pentruca adunarea conducătorilor bisericii să se poată întruni și să voteze în merit propunerile și pretensiunile sale.

În preseara zilei ce-avea să hotărască definitiv soarta bisericii și școalei moldovenești din Basarabia, se întruniră în casa lui Ilie Petcu-Oprea, pentru o consultare prealabilă, părintele Ion Lăzăreanu, iar dintre sfetnicii mireni: avocatul Dr. Emilian Sorocea și Miron Basarabeanu, venerabilul președinte al societății culturale „Arcașul“ din Chișineu.

Părintele Ilie Petcu-Oprea îi aștepta nerăbdător, măsurând agitat, cu mâinile la spate, cuprinsul încăperii sale modeste.

— Noa, bine că ați venit odată, începu el vorba, scuturând mâna președintelui Basarabeanu.

— Să fim cât se poate de scurți, adăogă impacientat avocatul Dr. Sorocea, ștergându-și ochelarii și desfăcând geanta, din care pe lângă un vraf de acte, nu lipsea nici o singură dată un volum din „Chamberlaine“. Tot acolo se găseau dealtfel și propunerile sale, cu privire la afacerea aceasta importantă...

Sfetnicul Ion Lăzăreanu tăcea. Prin rezerva ce și-o impusese dela început, vroia parecă să creieze o atmosferă rece, indiferentă, potrivnică oricărei hotărâri în defavorul vederilor sale bineprecizate.

Părintele Ilie Petcu-Oprea, ținu să ia mai întâiu cuvântul:

— Ei bine, domnule Lăzăreanu, în calitate de referent al chestiunilor bisericesti-școlare, te rog să ne lămurești asupra situației în care ne găsim. Ce pretinde la adecă comisarul?

— Suntem puși, domnilor, în fața unei necesități inexorabile, răspunse el resemnat, plecându-și ochii.

— Cum așa? făcură cei doi sfetnici mireni.

— Comisarul Cobilanschi, răspunse părintele Lăzăreanu, ezitând, nu vroiește să știe nimic de târguială. Guvernul muscălesc, ori vrem noi, ori nu, tot își duce la îndeplinire dorințele sale...

De observat e, că în aceeași vreme și președintele Wilson, cu privilegiul sărbătorii libertății americane și-a spus încă odată punctele sub care ar vrea dânsul să facă pace. La suprafață există o armonie între aliații antantei, dar nu tocmai așa de mare, din ceea-ce se vede, că și unii și alții se întrec după ajutor american și iankeii nu știu unde să sară mai întâiu.

Antanta vrea să dea o lovitură Rusiei.

Cele mai proaspete știri venite din Rusia; spun, că în partea de mezașnoapte a țării se pregătesc lucruri mari: englezii, francezii și americanii, cari au ocupat țărmul Murmanului, vreau să înainteze cu armată împotriva Petersburgului. Sovjetul, adevăratul bolșevichilor a poruncit o nouă mobilizare, ca să se apere. În aceeași vreme însă și guvernul din Siberia a legat alianță cu America, pentru a înfrânge pe Lenin. Acum antanta vrea să dea un ultimatum Rusiei și apoi să pornească împotriva bolșevichilor.

Dar guvernul lui Lenin se ține tare. În Moscva a zdrobit răscoala socialistilor lui Kerenskij și a arestat vre-o câteva sute de oameni bănuți, că sunt amestecați în omorul ministrului german.

Bonar Law nu crede într'o pace apropiată.

La o sfătuire economică a antantei Bonar Law, un vestit ministru englez, a spus, că marea ofensivă a nemților le-a adus fără îndoială, succese. Dar conducătorii antantei privesc totuși cu încredere în viitor. Apoi a spus, că la ei unii îi cred pe Nemți de năzdraveni. E și adevărat, că soldații nemți sunt foarte viteji și dacă ar fi luptat pentru un lucru mai bun atunci ar fi trezit, în loc de ură, mirarea lumii întregi. De altă parte și aceea trebuie să se constate, că nici o conducere militară n'a săvârșit atâtea greșeli, ca a nemților. Apoi a vorbit de Belgia și de pacea rusească. „Nemții a urmat el, privesc la harta (mapa) răboiu-

lui, dar harta lumii, mult mai însemnată, e în contra lor. Ce se va alege de Germania, dacă o vor scoate din piața lumii? *N'am nădejde, că vom putea lega pace în curând.* Toți urăm răboiul și dorim pacea, dar asta nu se poate ajunge fără învingere.

Omorârea ministrului nemțesc din Moscva.

Învălmășeala din Rusia crește tot mai mult. Revoluționarii, cari vreau să tranșeze pe Lenin dela putere, n'au ajuns, până acum, la nici un rezultat, dar totuși lumea întreagă a rămas încrăcită de o nouă faptă nelegiuită, pe care au săvârșit-o: omorârea ministrului împuternicit al nemților, a contelui Mirbach, în palatul său din Moscva.

Se știe, că persoana ministrilor, pe cari îi trimite o țară într'alta, nu se poate vătașa de nimeni. Dacă totuși li se face o jignire, atunci statul jignit are drept să înceapă și răboiul pentru a se răsbuna, cum a făcut Germania în 1900, când au omorât Chinezii pe ministrul nemțesc din Peking.

Omorârea contelui Mirbach s'a întâmplat în chipul următor:

Într'o zi, doi domni s'au înfățișat în casa contelui Mirbach, sub cuvânt că au să-i spună lucruri foarte însemnate. Abia au intrat și au început să vorbească, când deodată au scos revolverele din buzunar și au tras asupra lui Mirbach și a celor doi nemți, cari erau cu el în odaie. Apoi, repede, au sărit pe fereastră și în aceeași vreme au aruncat vre-o câteva granate de mână înaintea lor. Ucigașii au scăpat și au fugit pe un automobil, care îi aștepta gata. Paza nemțească a pușcat după ei, dar înzadar. Conte Mirbach a murit îndată.

Împuterniciții sovjetului, Cicerin și Karachan, iar mai târziu și însuși Lenin s'au dus la palatul nemțesc, pentru ca să se scuze și să spună, că ei nu sunt vinovați și vor face tot ce-i cu putință, pentru a prinde și pedepsi pe ucigași.

Goana începută a dat repede de urma celor doi ucigași, cari s'au refugiat într'un

teatru unde erau adunați și barcadați conducătorii socialistilor revoluționari. S'a aflat pe urmă că aceștia plănuiesc o lovitură împotriva bolșevichilor și că omorârea contelui Mirbach ar fi fost să dea semnalul răscoalei. Acum se dau lupte aprige pe străzile Moscvei, al căror rezultat nu se cunoaște încă.

Socialiștii revoluționari sunt oamenii lui Kerenskij, care umblă prin Europa, în orașele antantei după ajutor. El are de gând să intre în Rusia pe la Archangelsk cu sprijinul Angliei și să înceapă răboiul în contra bolșevichilor. În aceeași vreme se întărește tot mai mult svonul, că și Japonezii vor ataca Rusia cu o armată puternică.

Se înțelege, că Germania, dacă nu vor pedepsi după cuviință ucigașii contelui Mirbach, va fi silită să ducă trupe la Moscva pentru a face ordine acolo.

Aviz.

Inștiințăm pe stimații noștri cetitori, cari nu și-au prenoit abonamentul, că numărul de față este cel din urmă, pe care îl mai primesc. Li rugăm deci să ne trimită, cât mai grabnic, prețul abonamentului, ca să nu fim siliți a le opri gazeta.

De aici încolo prețul „Gazetei Poporului“ este acesta:

Pe un an 20 cor.

Pe o jumătate de an 10 cor.

Pe 3 luni 6 cor.

Un număr se vinde cu 40 fil.

„Gazeta Poporului“ aduce în fiecare număr cele mai folositoare învățături pentru popor, știri proaspete și e scrisă deslușit, pe înțelesul țaranilor noștri iubitori de carte și lumină. Să nu se găsească nici o casă românească, din care să lipsească „Gazeta Poporului“. Rugăm stăruitor îndeosebi pe luminătorii satelor noastre: pe stimații noștri preoți și învățători, ca să recomande „Gazeta Poporului“, să îndemne pe toți știutorii de carte, ca să o aboneze.

Toți cari și-au plătit abonamentul pe anul întreg, adevărat 15 cor. după prețul cel

După cele din urmă cuvinte ale părintelui Lăzăreanu se face o pauză penibilă și îndelungată.

— Ori-ce împotrivire este prin urmare zadarnică? se amestecă în vorbă după un timp oare-care și președintele „Arcașului“, Miron Basarabeanu.

— Totuși noi în definitiv nu putem ceda așa de lesne, ridică cuvântul avocatul Soroceanu, ștergându-și ochelarii aburiți din nou.

Trebuie să vă gândiți în fine la urmări. Un drept pierdut odată, cu toate că este garantat de legile țării, greu se mai poate recăștiga...

— Propunerea mea, întrerupse președintele Miron Basarabeanu, cu glasul liniștit și demn este, de a ne declara incompetenți — ținând seamă de sferă noastră de activitate — ca să aducem o hotărâre pe care ar pute-o lua de drept numai soborul.

— Ești în eroare domnule președinte, îi tăie vorba părintele Lăzăreanu cu privirea rătăcită și nesigură. Eu cred dimpotrivă, că tocmai adunarea sfinicilor, este chemată în primul rând să se pronunțe. Și afară de asta, cneazul Dimitrij Cobilanschi-Popoff, nu poate să aștepte până la convocarea soborului...

Sfinicul Ilie Petcu-Oprea, care tăcuse până acum semnificativ, dădu hotărât, dreptate, președintelui Miron Basarabeanu.

— Să reasumăm deci înc'odată cuprinsul părerilor și ținutei ce vom observa o noi la ședința de mâine. Ce propunere ai prin urmare domnule Basarabeanu? întrebă părintele Ilie Petcu-Oprea.

— Să ne declăram incompetenți... răspunse lămurit președintele, însemnând cu mâna-i stângă în aer un gest scurt, energic, nervos.

— Ținuta noastră, pentru mâine, este așa dară lămurită, întări avocatul Sorocea, ridicându-se în picioare.

Sfinicul Ion Lăzăreanu tăcea mereu, îngrijat, cu ochii duși departe, ca în urmărirea unui gând rezervat, chinuit, nehotărât...

Membri sfatului vlădicesc părăsiră acum serioși locuința părintelui Ilie Petcu-Oprea.

Rămas singur, bătrânul sfinic se opri multă vreme lângă fereastră, și începu să cugete. Era oare bine aceia ce făcuse dânsul? În ședința de mâine a sfatului vlădicesc va trebui deci să fie acum odată în viață lămurit; să-și spună părerea pe față; să fie sau pentru cneaz, sau împotriva lui. Va avea el oare puterea aceasta mare de voință pen-

tru a se declara precis, sau va trebui să cadă înfrânt, zdrobit, nimic, sub mulțimea atâtor nenumărate considerații și circumstanțe de altă natură? Să fi hotărât, cugeta el, de sigur aceasta este ținuta unui bărbat, a unui adevărat conducător, a unui erou. Ei bine, dar nu în împrejurările în cari viețuim noi astăzi. Este cu putință să te împotrivești curentului, să te pui, singur, fără de nici un sprijin, stavilă puvoaiului de rusificare? Guvernul rusesc are atâtea mijloace de represalii, de răsbunare, de pedepsire a celor potrivnici, încât trebuie să ia cineva totdeauna cele mai largi măsuri de precauțiune. Pot fi de bună seamă îndrăzneți aceștia mai tineri, cari supoartă totul cu ușurință, cari n'au ce pierde, cari își găsesc un rost în ori-ce parte a lumii.

Dar eu? Eu sunt în stare să trec așa de ușor peste toate greutățile vieții?

În clipa aceasta, un convoiu lung și trist de arestanți, trecu grăbit pe stradă, prin fața locuinței părintelui Ilie Petcu-Oprea. Ochii lui vii și strălucitori se opriră deodată, ca pironiți, asupra unui bătrân încovoiat, zdrențos, și murdar, ce-și țără picioarele-i, obosite, înaintând încet în urma celorlalți și oprindu-se din timp în timp, ca pentru

vechiu să ne mai trimită un adaus de 2 cor. 50 fil. pentru jumătatea a doua a anului. Asemenea și cei-ce au trimis numai 7 cor. 50 fil. pe partea a doua a anului, să ne mai puie pe poștă încă 2 cor. 50 fil., ca să împlinescă astfel abonamentul pe anul întreg.

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 14 Iulie 1918.

Schimbare în biserica gr.-or. din Sibiu. Gazeta „Nagyszebeni Reg. Ujság” din Sibiu scrie sub titlul acesta următoarele: „Dându-și mulțăminta părintele archimandrit *Dr. Ilarion Pușcariu*, din postul de vicar (locțiitor) arhiepiscopesc, mitropolitul a numit de vicar pe *Dr. Eusebiu Roșca*, directorul seminariului. Numirea locțiitorului arhiepiscopesc, care este o persoană distinsă și cunoscut ca iubitor de patria sa în cercuri largi, o luăm la cunoștință și noi de asemenea cu bucurie.”

Wekerle despre clevetirile familiei răgale. În ședința de Miercuri a camerei, respunzând ministrul prezident *Wekerle* la interpelația deputatului *C. Huszár*, în chestia clevetirilor răspândite despre familia regală, a declarat, că știrile răspândite de un timp încoace în scopul de a umbri cu diferite clevetiri viața privată a Regelui, a cauzat pretutindeni greață. Aceasta a ajuns acum la culme, când i se impută părechii regale o ținută contra intereselor statului, bănuind îndeosebi purtarea Reginei.

Din știrile acestea false, ministrul prezident vede o nouă încercare pornită dela dușmanii noștri, cu scopul de a provoca prin astfel de știri neîncredere, primejduind acea legătură de stimă și iubire, ce leagă poporul de părechea regală. Poate e de prisos să mai spun că știrile acestea sunt nu numai minciuni ci și în urma conținutului lor sunt cu neputință.

Pe lângă toate acestea totuși și-a ținut de datorință să dispună în toate direcțiile, ca răspânditorii acestor știri să fie descoperiți și pedepsiți în mod corespunzător. Asemenea a recercat toți fișpanii să facă

tot posibilul spre a dovedi neadevărul acestor știri și publicul să fie liniștit.

Comunicările ministrului prezident au fost primite de întreaga cameră cu aplauze, între strigăte de trăiască Regele.

Steagurile și îmbrăcămintea. Un ziar din Germania se ocupă cu lipsa de postav, și în deobște cu lipsa materialului de îmbrăcămintea, și este de părerea, că steagurile ar putea fi întrebuințate ca material de haine. Nici după cele mai mari învingeri — zice foaia germană — nu se mărește bucuria poporației prin arborarea steagurilor. Precum ne-am deprins cu lipsa de clopote, așa ne putem împăca și cu lipsa steagurilor.

Pe soldații de 47—48 de ani nu-i mai trimite pe front. Gazeta *Kültüg-Hadüg* scrie, că ministrul de război și cel de honvezi au dat o ordinațiune, în înțelesul căreia pe soldații de rând născuți în anii 1870 și 1871, cari sunt la spatele frontului, în țară, nu-i iertat să-i mai trimită cu armata la front. Pe aceia însă, cari sunt deja în armata dela front și sunt născuți între anii 1868—1871 comandamentul se va sili să-i trimită în țară, cât se va putea mai curând.

Un corb alb. Groful *Bethlen István*, care a ținut în zilele trecute o vorbire aprigă în parlament, făcând propunerea, ca numai aceia să aibă drept de vot, cari știu ceti și scrie ungurește, a spus îngrozit următoarea întâmplare: Partidele din Cluj, cari s'au unit ca să lupte pentru votul universal, au hotărât să pornească o gazetă zilnică. O parte a banilor trebuincioși pentru asta i-au dat români de acolo. Tot atunci a ținut și un socialist de acolo mai multe vorbiri. În cea dintâi rostită la *Murăș-Oșorheiu*, a de-

clarat, că trebuie împlinite cererile naționalităților, fiind-că aceea-ce cer ei, e lucrul cel mai mic, pe care e dator să-l îndeplinească un stat cult față de naționalități.

Pe nobilul grof, care se teme așa de tare de cererile îndreptățite ale Românilor, l-a luat cam subțire deputatul *Dobriținului Jánossy Zoltán*, arătându-i că „cei mai mari dușmani ai țării ungurești au fost toldeauna nobilii, așa numiți „unguri dela roafă” (*fajmagyar*). În trecutul istoriei ungurești toate revoluțiile au fost pricinuite de apăsarea socială, iar românii din Ardeal n'au prins niciodată arma din ură față de neamul unguresc, ci față de clasa nobililor.”

a inspira lacom aerul acesta proaspăt, ușor, delicios al inserării liniștite de primăvară. Paznicul plictisit și grăbit, îl lovea din timp în timp la fie-care obrire cu bățul, ce-l ținea în mână, peste spate, brutal, înjurându-l și împingându-l înainte.

Ochii plini de lacrimi ai bătrânului arestant, cu fiecă lovitură, se înălțau rugatori spre cuprinsul albastru al văzduhului, ca și când ar fi cerut de-acolo de sus milă, din înălțimea aceea tăcută, liniștită și fără de hotare. În căutarea lor grăbită, ei întâlniră ochii părintelui *Ilie Petcu-Oprea*, ce priveau la el ținută de pe fereastră. Ca atins de-o lovitură năpraznică bătrânul sfetnic simți pătrunzându-l în tot trupul fără de veste un junghiu rece, înghețat, ascuțit...

Rămase câteva clipe lungi așa, incremenit, sleit și fără putere. Când își ridică din nou pleoapele, ce-i căzuseră ca două plăci grele de metal peste ochii lui mici și șireți, strada era goală, întocmai ca și când nu se întâmplase nimica.

Ca n'r'o viziune chinuitoare, bătrânul sfetnic, zări atunci deodată într'o fulgerare de lumină buiacă silueta sfășietoare a Siberiei cu minele-i de plumb și simți parecă întreg mirosul acela acru al închisorilor ei, în cari

razele soarelui acestuia ce asfințește zi de zi, ce moare în vestmântu-i de porfiră și aur departe, dincolo de geamurile aramii dela locuința părintelui, nu pot pătrunde nici odată.

Sfetnicul *Ilie Petcu-Oprea*, își schimbăse părerea...

* * *

Soartea limbei moldovenești în biserica din *Basarabia* se pecetluse...

Mai iute ca fulgerul se împrăstie vestea în *Stăniilești* din vate, că sfatul vlădicesc din *Chișineu*, la cea din urmă adunare, fără de nici o împotrivire serioasă își dăduse învoiala spre aceasta.

Oamenii alergau acum nedumeriți, unul la altul, se aflu câte ceva, să știe ce se întâmplase.

Era în sfânta *Vineri* a patimilor, când părintele *Irimie Stanciu* se întorcea cu cheile bisericii în mână, alături de dascălul *Grigoraș*, după ce făcuse ciasurile, către casă. O seamă dintre jurații satului, ce se opriseră la sfat cu primarul *Gheorghică* lui *Vasilie Hurdubelea* înaintea școlii, îi întâmpinară în cale.

— Să trăiți părinte, întră în vorbă premarile *Hurdubelea*, dând binețele. D'apoi

ce-o fi cu seceta asta, bre om de Dumnezeu, că ni se prăpădesc sămănăturile pe câmpuri...

— Bătaie de sus, vezi d-ta, pentru păcatele noastre, puse o vorbă și *Nicolae Aldea*, gocimanul, împingându-și pălăria mai pe ceafă.

— Așa uscăciune n'am mai pomenit de când is, se amestecă între ei și *Nichifor Salomie*, răsucindu-și mustețele groase ca doi tutei împliniți de cucuruz.

În cuprinsul hotarului comunei *Stăniilești*, nu se mai oprise o spuză de norișor, să-și verse blagoslovita-i mană, mai bine de două luni de zile. Pe toate ulițele, praful crescuse grozav, și vântul ce cutieră *Stăniilești* în lunile de primăvară, ridica în slavă puzderia aceasta de firioare albe, subțiri, strălucitoare, înălțându-le, învârtejindu-le, împrăștiindu-le prin case, pe pervazul ferestrelor, până în cele mai tănuite ascunzișuri de lazi și de parsechiuri.

Părintele arătă spre cer cu mâna-i tremurătoare:

— Suntem în puterea Celui de sus, adogă el resemnat, cu glasul liniștit și moale, în care se reoglindea parcă toată pacea și nemărginirea albastră a cuprinsurilor.

prin mijlocirea comisiei de preluare și a centralei de grâne și anume semințele obicnute pe prețurile maximale, iar cele altoite pe prețurile hotărâte de ministrul agriculturii. Vânzarea se va face de către agențiile ministerului agriculturii împuternicirea de a cumpăra și vinde semințe.

Aceste societăți pot vinde apoi semințele cumpărate membrilor lor sau altor producători. Felul cum se vor face aceste vânzări va fi hotărât de ministrul agriculturii în înțelegere cu acela al hranei.

Cine are destulă făină și grâne pentru trebuințele casei și ale gospodăriei nu le poate întrebuița de cât pentru aceste tre-

buițe și numai în măsura arătată în această ordinațiune. Dacă s'ar întâmpla să aiba un prisos, trebuie să înștiințeze despre aceasta primăria, care va da persoanei în chestie o dovadă despre înștiințarea făcută și în acelaș timp va vesti centrala, iar aceasta va lua numai decât măsuri pentru preluarea prisosului.

Pe temeiul permisiei date de ministrul alimentării și al agriculturii funcționarul orașului poate cere, ca grânele lăsate producătorului pentru trebuințele sale să fie predate în magazia comunală sau orășenească în caz, că ar fi pericol (teamă) ca grânele oprite să fie vândute sau întrebui-

țate înainte de vreme. Orașul va putea apoi hotărî în ce porțiuni să se dea aceste grâne celor în drept să le capeie.

Cine n'are grâne, capătă făină dela autoritatea comunală. Orașele capătă făină de care au nevoie dela centrală pe temeiul hotărîrilor luate de ministrul hranei,

Primarul va face un raport de cătimea de grâne, de cara au lipsă în comuna sa, atât producătorii cât și neproducătorii și îi trimite ministerului agriculturii prin mijlocirea comisiei de preluare. Pe temeiul raportului, ministru agriculturii în înțelegere cu acela al hranei hotărăște apoi cât trebuie să dea centrala acelei comune.

Oțet

foarte bun se poate căpăta la
Peter Binder, Burgergasse 35
Pentru revanzători rabatul cuvenit.
21 2-3

Prăvălie de Antiquități (lucruri de demult.)

Cumpăr tot felul de lucruri găsite în pământ la arat, ori la săpat, de aur, argint, ori de ori-ce fel de metal, poate fi chiar și de piatră ori cărămidă dacă au diferite semne sau scrisoare pe ele.

Uleioare, potire, păhare, inele bani vechi răi, petri cioplite cu semne, ori cărămidă scrisă cu slove de demult; afară de aceea bijuterii de aur, argint, chipuri, lucruri sculptate, covoare vechi, icone bisericesti pictate pe lemn și altele.

Obiectele sunt a se trimite pe postă ori aduse la adresa

H. Candrea

Sibiu Str. Fieșerilor Nr. 5

Abonați

și
răspândiți pretutindenea
Gazeta Poporului
cea mai cu dragoste foaie
pentru neam!

casei parohiale părintele Stanciu își zări copilășii, jucându-i-se în curte. Erau trei: unul mai mărișor ca de vre-o opt ani și mai bine, ceilalți doi mai mărunți, ca niște ulcele. Văzându-i așa nevoieși, pe părintele Stanciu îl năpădi deodată mila, și ochii lui mari, aprinși, luminoși, de apostol, se umplură de lacrimi.

— Voi o să rămâneți pe drumuri, cugetă el și pătrunse în casă.

Avea parecă demultă vreme o presimțire tristă, ceva nelămurit, ceva nesigur, dar care trebuia să se întâmple de bună seamă, din fața căruia nu putea să se mântuiască, să fugă undeva departe, să se adăpostească.

Părintele Irimie Stanciu, se așeză pe un scaun, își propti coatele pe masă și începu să cugete...

Ca pe un covor, începu să i se înșiruască acum în minte tot trecutul, rând pe rând, începând din cea mai fragedă copilărie și aripile amintirilor dulci prinseră să-l legene ușor, să-l fure pe nesimțite, să-i răscolească cu zimții lor adâncurile inimii. Câte îndurase și decâte-ori avusese prilej să privească cu străjnicie în față nevoile vieții. Boala îndelungată a soției, zguduirile și zbcu-

mul sufletesc al zilelor înmormântării ei, și-apoi anii aceia lungi de suferințe, de singurătate, de încercare. Ce era să facă atunci și încătrău să apuce? După moartea ei își închinase tot ce avea mai bun, mai de preț în sine, binelui obștesc al comunei Stăniștii din Vale. Reparase biserica comunei care zăcea aproape în ruină din dăniile satului și înălțase cu trudă, tot cu puterile proprii, palatul școalei unde împrăstia acum lumina dascălul Grigoraș. Câte lupte grele, câte desamăgiri, câte desnađeji sfărâmate se înșiruiău astăzi în urma lui. Și acum, îl neliniștea viitorul. Ce se va întâmpla oare cu biserica? Și-apoi și suferința aceasta de inimă ce i-o pricinuisse multele supărări după moartea preotesei îl neliniștea, și îl punea grozav pe gânduri. Va putea purta oare până la sfârșit lupta crâncenă ce o începuse cu oamenii stăpânirii? Doctorii îi recomandaseră în câteva rânduri liniște și odihnă multă. Nu era însă acesta timpul repausului și al nelucrării. Avea o încredere oarbă în biruința adevărului, și dreptatea cauzei în slujba căreia se așezase îi pronoia puterile ce amenințeau uneori să i-se sleiască, îl întinereau, îl făceau să nu pregete nici odată...

În clipa aceasta își ridică privirea și ochii lui căutară pierduți ca în vis pe fereastră, în curte...

Copii se jucau gălăgioși, răsând, chiuind alergând. Părintele îi privi îndelungat, cu nesațiu, cu o lăcomie sălbatică, de parecă ar fi voit să-i soarbă cu privirea.

— Voi sunteți tot ce mi-a mai rămas pe lume, și cine știe cât mai mi-e dat să vă am lângă mine, oftă el din adâncul sufletului.

Apoi își cuprinse capul din nou în palmele-i înăsprite. Două lacrimi fierbinți i se strecorară deodată pe furiș printre degete...

În clipa aceasta îl cuprinse în suflet un fel de rușine față de slăbiciunea sa și se ridică în picioare. Ca o furtună îi năvăliră în minte cuvintele lui Isus, care vorbise celor îndoelnici în chipul acesta: *cel ce iubeste pe tatăl său sau pe mama mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine...*

Se îndreptă apoi cu pasul larg și măsurat către bibliotecă, alese dintre rafturile de cărți cu călcăiele aurite Psaltirea, se apropie de fereastră și începu se citească...

Caut loc ca 11 4-4

mașinist și morar

la ori-ce fel de motor sau și ca arândaș. Adr. la Gaz. Pop.

Avis!

„ECONOMUL“ institut de credit și economii în Cluj.

Filiale: Murăș-Ludoș și Aiud.

Afiliate 7 reuniuni de credit Raiffeisen.

Capital: Un milion coroane.
Rezerve: Patru sute de mii cor.
Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă. Primește depuneri de etalon favorabil și cu procent urecat pentru biserici și alte așezăminte culturale. Imprumută pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte căutate la bursele din Budapesta, Viena și Praga și mijlocește transacțiuni în legătură.

Mijlocește vânzarea și cumpărarea de mașini agricole. 18

Ajută la întemeierea reuniunilor de credit și agricole sătești.

Susține: Masa studenților universitari, Ambulanța Petran pentru țărani bolnavi, are Birou: „Sfat de drept gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat de fete“, victime ale războiului.

Atențiune.

O garnitură de îmblătit aproape nouă, cu 1 motor de benzină de 8 cai putere, o îmblătitoare de 1000 $\frac{m}{m}$ mărimea dobei, și o îmblătitoare de trifoi cu doba de 1000 $\frac{m}{m}$ mărimea, sunt de vânzare, în preț convenabil la

Carl F. Wultschner

23 1-1

Nagyszeben, Rozmaringasse 13.

Tot asemenea unelte și mașini agricole de la renumita fabrică Hofherr & Schranz, Clayton & Schutleworth. Doritorii a se adresa la sus numitul.

Primesc orice reparaturi la mașini agricole.